

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2022. (VI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.356/2021/3. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 29.K.700.524/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Koós Zoltán ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.356/2021/3. számú ítéletének, valamint a Fővárosi Törvényszék 29.K.700.524/2019/16. számú, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által hatályában fenntartott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítéletek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 26. és 28. cikkével.
- [2] 1.1. Az indítványozó kirendelt védői tevékenységet látott el az egyik kerületi rendőrkapitányságon, melynek Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztályának vezetője az élettársa. Az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat Vezetői Ellenőrzési Osztályának vezetője névtelen bejelentést kapott a Bűnüldözési Alosztály vezetője ellen, amely szerint beosztottainak parancsba adta, hogy az indítványozót rendeljék ki védőként. A bejelentés alapján a kapitányság vezetője vizsgálatot folytatott le és megállapította, hogy az indítványozót a 2017. és 2018. évben összesen 12 alkalommal rendelték ki védőként. A kapitányságvezető a Bűnüldözési Alosztály vezetője ellen feljelentést tett, aki ellen a Központi Nyomozó Főügyészség büntetőeljárást rendelt el, továbbá értesítette a Magyar Ügyvédi Kamarát, hogy az indítványozó a rá vonatkozó kizárási okot a hivatkozott ügyekben nem jelentette be.
- [3] A Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke az ügyben előzetes vizsgálatot rendelt el, melyet a fegyelmi biztos határozatával megszüntetett. A kamara elnöke az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 124. § (2) bekezdése alapján a fegyelmi biztost a fegyelmi eljárás kezdeményezésére utasította. A fegyelmi biztos ez alapján a korábbi határozatát visszavonta, és fegyelmi eljárást kezdeményezett. A fegyelmi eljárásban az elsőfokú fegyelmi tanácsként eljáró Budapesti Regionális Fegyelmi Bizottság Fegyelmi Tanácsa határozatával megállapította, hogy az indítványozó nem követett el fegyelmi vétséget, erre tekintettel a fegyelmi eljárást megszüntette. A Magyar Ügyvédi Kamara Országos Fegyelmi Főbiztosa fellebbezése folytán eljáró Magyar Ügyvédi Kamara Országos Fegyelmi Bizottsága határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Megállapította, hogy az eljárás során egyértelműen kiderült, hogy a Bűnüldözési Alosztályvezető a bejelentésben foglalt ügyeknek nem volt az előadója, nyomozást nem végzett, nyomozati cselekményt nem fogatosított, az indítványozó nem sértette meg az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 34. § (1) bekezdés a)–g) pontjaiban, illetve (2) bekezdésében, továbbá az Üttv. 36. § (6) bekezdés a)–g) pontjaiban és 20. § (2)–(5) bekezdéseiben foglaltakat, mivel ezen rendelkezések bejelentési kötelezettséget nem írnak elő. Utalt továbbá a határozat a BH2019.7.194. számú eseti döntésére, mely kizárási okot a védővel szemben akkor sem állapított meg, amikor a védő ügyvédi tevékenységét megelőzően a nyomozó hatóság vezetője volt. A Magyar Ügyvédi Kamara Országos Fegyelmi Főbiztosa ezt követően bírósághoz fordult. A perben az indítványozó mint alperesi érdekelt vett részt.
- [4] A Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével az első- és másodfokú határozatokat megsemmisítette, és az első fokon eljáró kamarát új eljárásra utasította. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 45. § (1) bekezdés b) pontjára, az Ütv. 34. § (1) bekezdés g) pontjára és (2) bekezdésében foglaltakra, a régi Etikai Szabályzat 15/5. pontjára, az Üttv. 36. § (6) bekezdés e) pontjára és 20. § (1) bekezdésére, továbbá

a 2018. május 1-jén hatályba lépett Etikai Szabályzat 4.1. pontjára, illetve a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 43. § (1) bekezdés b) pontjára utalással megállapította, hogy a közigazgatási per tárgya annak a kérdésnek a vizsgálata volt, hogy az indítványozónak mennyiben áll fenn a felelőssége az összeférhetetlenség elkerülése érdekében és a kötelezettségeinek a vizsgált ügyekben eleget tett-e. Hangsúlyozta, hogy a védői pozíció olyan nagy jelentőségű és kizárólag a terhelt érdekeihez kötődő jogállás, ami szinte teljes egészében kizárja, hogy a védő vagy hozzátartozója a büntetőeljárásban bármilyen más minőségben is részt vegyen. A nyomozó hatóság tagja pedig olyan kulcspozíciót lát el az eljárásban, hogy a hozzátartozójának a speciális védői poszton való eljárása is az eljárás pártatlanságának látszatát sértené.

- [5] A jogerős ítélet szerint a védőnek a régi Be. 45. §-ából, az Ütv. 34. § (2) bekezdéséből, az Üttv. 36. § (6) bekezdés e) pontjából következően összeférhetetlenség fennállásának esetén bejelentési kötelezettsége van, melyet az etikai szabályzatok hivatkozott rendelkezései tovább pontosítottak. Az indítványozónak tudnia kellett, hogy az élettársának a nyomozó hatóságnál fennálló bűnüldözési alosztályvezetői pozíciója olyan kulcsfontosságú pozíció, melyben felmerülhet, hogy az élettárs részt vesz vagy jelentős befolyása lehet a kerületi kapitányságon folyamatban lévő büntetőeljárások mikénti lefolytatására. Ezt anélkül is tudnia kell, hogy ismerné a nyomozó hatóság ügyrendjét, melynek ismerete nyilvánvalóan nem feladata. Ebből következően a hozzátartozói viszony és a védői pozíció megfelelhet az Ütv. 34. § (1) bekezdés g) pontja szerinti „ellentétesen érdekelt” fogalmának és az Üttv. 20. § (1) bekezdésében foglalt „az ügyfél érdekei az ügyvédnek az ügyön kívüli saját érdekeivel összeütköznek” negatív követelményének. Az indítványozó felelősségének mércéje e körben az, hogy kiemelt figyelmet tanúsítson annak érdekében, hogy az összeférhetetlenség bármilyen formájának még a látszata sem merülhessen fel, ennek érdekében pedig tőle aktív cselekmény várható el, különös tekintettel arra is, hogy a gyanúsítottnak nem annak a választása folytán, hanem a nyomozó hatóság kirendelése folytán lett védője. A Törvényszék megállapította, hogy az indítványozó a fegyelmi vétséget elkövette, így a megismételt eljárásban az elsőfokú fegyelmi tanácsnak a jogerős ítéletben foglaltaknak figyelembevételével kell ismételt döntést hoznia, ahol a fegyelmi vétség elkövetésére tekintettel az indítványozó vétkességének súlya a szankció kiválasztása súlyosságának meghatározása körében kell megfelelően mérlegelt döntést hoznia.
- [6] A Magyar Ügyvédi Kamara Országos Fegyelmi Bizottsága felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy az ügy tárgya nem a kizárás tárgyában történő döntéshozatal volt, hanem annak vizsgálata, hogy a Törvényszék helytállóan állapította-e meg a jogerős ítéletében, hogy azáltal, hogy az indítványozó az összeférhetetlenség látszatát nem kerülte el, megszegte az Ütv. 34. § (2) bekezdését, a régi Etikai Szabályzat 15/5. pontját, az Üttv. 36. § (6) bekezdés e) pontját és az Etikai Szabályzat 4.1. pontját. A Kúria az összeférhetetlenség intézményének vizsgálatával kiemelte, hogy annak értelmezése nem vezethet oda, hogy az összeférhetetlenség csupán csak az összeférhetetlen tevékenységekre lenne vonatkoztatható. Megállapította, hogy az Etikai Szabályzatok nem csupán az összeférhetetlen tevékenységre, a jogszabály által konkrétan meghatározott kizárási körülményekre hivatkoznak, hanem elvárják az ügyvédi tevékenységet gyakorlótól azt, hogy az összeférhetetlenség bármely formájának (így az ügyvállalási korlát bármely formájának) látszatát is el kell kerülniük. Jelentőséget annak tulajdonított, hogy kívülálló számára felmerülhet-e az, hogy az ügyvéd az adott ügyben valamilyen okból nem járhat el, vagy tevékenységét nem csupán a megbízója jogai, jogos érdekei szem előtt tartásával végzi, hanem eljárását más is motiválhatja. Gyakorlati szempontból ennek jelentőségét az adott ügyben fennálló ellenérdekeltség jelentheti. A Kúria egyben osztotta a Törvényszék okfejtését abban a tekintetben is, hogy különös jelentőséggel bír az, hogy az ügyvéd a tevékenységet kirendelésen alapuló jogviszonyban látja el, amelyből fakadóan az ügyfél és ügyvédi tevékenységet gyakorlók közötti bizalom fennállásához nem elegendő nem összeférhetetlennek lenni, az összeférhetetlenség látszatát is el kell kerülni.
- [7] A Kúria az eljáró Törvényszék mint elsőfokú bíróság kasszációs jogkörét illetően kiemelte, hogy az Üttv. 139. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a bíróság a jogsértő vagy az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértésre meghozott fegyelmi határozatot megsemmisíti, az elsőfokú fegyelmi tanácsot új eljárásra utasítja. A jogsértés megállapításához a bíróságnak szükségképpen meg kell határozni annak mibenlétét, így tehát az együtt jár azzal, hogy a kasszációs jogkörének gyakorlása során szükséges mértékben állást foglal a felmerült jogkérdésekben. A Törvényszék hatáskörét nem lépte túl ebben a körben, megállapította, hogy az indítványozó a bejelentések elmulasztásával az Etikai Szabályzatok adott rendelkezéseivel ellentétesen járt el. A vétkessége súlyának meghatározását, a szankció kiválasztását teljes mértékben a Fegyelmi Tanács mérlegelésében hagyta.

Ennek körében értékelheti az elsőfokú Fegyelmi Tanács az alperes által kifogásolt körülményeket, amelyek azonban bejelentési kötelezettség elmulasztásának kimentésére nyilvánvalóan nem lehettek alkalmasak.

- [8] 1.2. Ezt követően fordult az indítványozó az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a Kúria ítélete a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti azért, hogy az ügyben első fokon eljáró bíróság kasszációs jogkörében eljárva kifejezetten utasította az illetékes fegyelmi bíróságot, hogy pontosan milyen tartalmú döntést hozzon, amelyet a Kúria mint felülvizsgálati bíróság jogszerűnek minősített. Az elsőfokú bíróság kötelezően előírta az elsőfokú fegyelmi tanácsnak, hogy kötelezően mit kell kimondania, hogy kell döntenie, de az ítélet semmilyen módon nem tartalmaz arra vonatkozóan indokolást, hogy a kasszációs jogkörben eljárva mely jogszabály hatalmazza fel arra a bíróságot, hogy hatáskört, jogkört elvonva kötelező tartalmú döntés meghozatalára hívja fel, kötelezze a fegyelmi tanácsot. Így az ítélet a kötelezés jogalapját, jogszabályi háttérét és a jogkör elvonás biztosítását megengedő jogszabályt nem jelölt meg. Az indoklás nem nyújt semmilyen tájékoztatást a jogkör elvonás jogszerűségéről. Mindemiat az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, amely generálisan sérti a jogbiztonságot mint alkotmányos alapvetet. Emellett a bíróságok az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési kötelezettségüknek sem tettek eleget, amely rendelkezés értelmében a bíróságok jogalkalmazás során kötelesek a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezni. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére, amely értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, ebből következően szerinte az eljáró elsőfokú bíróságnak jogszerűen kellett volna a kasszációs jogkörét gyakorolni, míg a felülvizsgálati bíróságnak pedig alkalmaznia kellett volna a kasszációs jogkört. Az indítványozó hiánypótlási felhívásra benyújtott indítvány kiegészítésében hivatkozott továbbá az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése szerinti bírói függetlenség elvére is, melyen keresztül követkeik be álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. Álláspontja szerint a bírói függetlenség nem alapjog, nem is a bíró kiváltsága, hanem a jogkeresők érdekét szolgálja. Azzal, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírók szakmai és személyi függetlenségét is garantálja, jogot biztosít a bírák mint a bírói szolgálatot ellátó természetes személyek részére a függetlenséghez. Maga az Alaptörvény deklarálja ezen garancia érvényesülése érdekében, hogy a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve és ítélezési tevékenységükben nem utasíthatók.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti. Az indítványozóra mint alperesi érdekeltre a bíróság támadott határozata – a vele szemben folyó fegyelmi eljárás felülvizsgálata okán – kiterjed, így érintettnek minősül, a támadott határozatok alkotmánybíró-sági vizsgálat tárgyát képezhetik. A Fővárosi Törvényszék határozata jogerős, az indítványozó azzal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, mely eljárás lezárultát követően fordult – határidőben – az Alkotmánybírósághoz. Az indítvány a határozott kérelem tekintetében tartalmaz hivatkozást az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, a sérelmezett bírói döntést, indokolja Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a bírói döntések megsemmisítését.
- [11] Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt még nem bírálta el, továbbá – arra tekintettel, hogy az eljárás még folyamatban van – a Kúria hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben. Ezen esetekben a benyújtott alkotmányjogi panasz soron kívül, az egyéb feltételek vizsgálata nélkül is visszautasítható. Az Alkotmánybíróság 23/2018. (XII. 28.) AB határozatában kimondta, hogy az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján általában nincs helye alkotmányjogi panasz benyújtásának a Kúria hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, mert az eljárás ebben az esetben még folyamatban van, azonban kivételesen nem támasztható az indítványozóval szemben az az elvárás, hogy csak az új eljárást követő rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése után nyújthassa be alkotmányjogi panaszát, mert az alkotmányjogi panaszában kifejtett alaptörvény-ellenes sérelem tekintetében az eljárás lényegében már lezárult, továbbá a Kúria

- iránymutatásának megfelelően lebonyolított új eljárásban már kizárt az alaptörvény-ellenesség orvoslása. A Kúria ítéletének megfelelően megismételt eljárásban hozott döntés szükségképpen alaptörvény-ellenes lenne {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [12] Mindezt megerősítette az Alkotmánybíróság – Magyar Közlönyben közzétett – 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalása is, melynek értelmében az Ügyrend hivatkozott szabálya kizárja az alkotmányjogi panasszal megtámadható felülvizsgálati döntések köréből a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító kúriai döntéseket. Ilyen esetekben az alapeljárás még folyamatban van, annak lezárultáig a „jogorvoslati lehetőségek még nincsenek kimerítve”, tehát az alkotmányjogi panaszt ezen esetekben általában vissza kell utasítani. Ez alól kivételt jelent, tehát nem kell visszautasítani az ilyen döntést támadó alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelmet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni. Szintén helye lehet alkotmányjogi panasznak a Kúria jogerős bírósági döntést hatályában fenntartó, ugyanakkor az eljáró hatóságot új eljárásra utasító döntése ellen, ha az alkotmányjogi panasz kifejezetten e döntés alaptörvény-ellenességét állítja.
- [13] A hivatkozott döntés, illetve teljes ülési állásfoglalás értelmében tehát – noha az alapul fekvő eljárás végérvényesen nem zárult le a támadott bírósági döntésekkel – vizsgálható az eljárást fegyelmi tanácsot új eljárás lefolytatására utasító bírósági határozat és az azt hatályában fenntartó kúriai határozat, amennyiben az indítványozó az eljárás megismétlése, illetve annak mikéntje miatt állítja az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban foglaltak megfelelnek e követelményeknek.
- [14] Az indítványban foglaltakkal összefüggésben nem tartalmaz ugyanakkor Alaptörvényben biztosított jogot és ekként alkotmányjogi panasz alapját sem képezheti az Alaptörvény B) cikk (1), valamint az R) cikk (2) bekezdése és 26. cikk (1) bekezdése, illetve e rendelkezéseket az indítványozó csak kérelme további alátámasztásaként jelölte meg, így ezeket a hivatkozásokat nem lehet önálló indítványi elemnek tekinteni {22/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [22]–[23]; 3252/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [21]; 3068/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]}. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálathoz kötötte: elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [17] Mindemellert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk szerinti – bíróságoknak címzett – értelmezési szabály természetes fogalmi egységet alkotnak. Utóbbi ugyan önmagában nem tekinthető olyan, Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}, azonban a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek. Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén {ilyen feltétel lehet az indokolási kötelezettség megsértése, a jogkérdésre nyilvánvalóan vonat-

- kozó jogi normákat figyelmen kívül hagyása, és a más hatályon kívül helyezett jogi normákon alapuló bírósági gyakorlat felhívásának együttese ld. 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]} állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét, a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás ugyanis önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet {3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]; 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [25]–[28]}.
- [18] Az indítványozó által felhívott indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme pedig akkor merülhet fel, ha a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal nem vizsgálja meg, és ennek értékeléséről határozatában nem ad számot. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {pl. 3003/2017. (II. 1.) AB határozat, Indokolás [30]; 3070/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [21]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [19] Mindezeket alapul véve az Alkotmánybíróság az indítványozónak a sérelmezettekkel, vagyis a kasszációs jogkörön túlterjeszkedés címén előadott kifogása kapcsán a következőket állapította meg.
- [20] Az egyes közigazgatási tevékenységek jogszerűségének vizsgálata és a jogsértéssel okozott sérelem orvoslása tekintetében a megváltoztatás lehetővé tétele, illetve kizártsága elsődlegességének kérdése mögött alapvető megfontolás, miszerint a közigazgatási útra tartozó ügyeket – a hatáskörelvonás tilalma miatt – a közigazgatási szervnek, hatóságnak kell érdemben elbírálnia. E követelmény azonban nem abszolút, és még abban az esetben is, ha törvény erejénél fogva kizárt a megváltoztatási jogkör, a bíróság jogorvoslati funkciójából fakadóan értékeli a közigazgatási cselekmény jogszerűségét.
- [21] A közigazgatási cselekmény felülvizsgálatának része az anyagi jognak való megfelelés vizsgálata, mely során a bíróság a jogvita elbírálása szempontjából számba jöhető anyagi jogi szabályokból indul ki és amennyiben az anyagi jogi szabályok körében kimutatható jogalkalmazási tévedés, megállapítja a jogszabálysértést. A bíróságnak határozatában döntenie kell a – közigazgatási cselekmény jogszerűtlenségét állító – kereseti kérelemről, mely meghatározza a bíróság döntési jogkörének a kereteit. Másrészt a bíróság döntésében iránymutatást ad a megismételt eljárásra. Ez az iránymutatás egyrészt nem terjedhet a meghozandó új határozat érdemi tartalmának meghatározásáig, másrészt ugyanakkor az új eljárás lefolytatására vagy cselekmény megvalósítására vonatkozóan határozottnak és a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedőnek kell lennie [a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 86. § (4) bekezdés].
- [22] A közigazgatási szervet az új eljárásban köti a bíróság ítéletének mind a rendelkező része, mind az indokolása, a bíróság döntése kötőerővel, kötelező erővel bír, anyagi jogereje ugyanakkor nincs. Az eljárás megismétlése teljes megismétlést jelent, ennek során a közigazgatási szervnek a tényállást teljes egészében, újból meg kell állapítania, vagyis minden megismételt eljárásban fennáll annak lehetősége, hogy az újonnan beszerzett adatok és bizonyítékok elvezessenek a tényállás olyan tartalmú módosulásához, amelyek a bíróság iránymutatásait részben, vagy egészben meghaladottakká teszik, mely ekként a bíróság által adott iránymutatás korlátja is egyben.
- [23] Az ítélet tehát csak akkor teljes, ha a bíróság döntött a kereseti kérelemről és megadta az iránymutatást a megismételt eljárásra, mindebből pedig szükségszerűen fakad a(z anyagi jogi) jogsértésről való jogi állásfoglalás. Az Alkotmánybíróság által vizsgált ügyben a Kúria vizsgálta a jogerős döntést hozó bíróság anyagi jogi jogértelmezését, illetve kasszációs jogkörének gyakorlását is, melyek vonatkozásában részletesen megindokolta döntését mind a jogszabálysértés értelmezése, mind pedig az eljáró fegyelmi tanácsnak a megismételt eljárásban való döntési lehetősége vonatkozásában. Ugyan a jogszabálysértés a jogerős döntést hozó bíróság megállapítása szerint megvalósult, iránymutatásában a jogkövetkezmény megállapítására vonatkozóan nem fogalmazott meg korlátozást.
- [24] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. május 17.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3717/2021.

